Ukkoverkot Oy:n asiantuntijalausunto eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle koskien hallituksen esitystä laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueilla koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 2/2017)

Ukkoverkot Oy kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitykseen koskien laajakaistarakentamisen tukea.

Tiivistelmä lausunnosta

- Digitalisaation ja digitaalisten palveluiden käytön edistäminen erityisesti haja-asutusalueella on Suomen alueellisen tasa-arvon kannalta erittäin tärkeää.
- Pitkien välimatkojen haja-asutusalueilla valokuituyhteydet tulevat kuitenkin kalliiksi tai taloudellisesti mahdottomiksi. Siksi niiden tukeminen on yhteiskunnan varojen tehotonta käyttöä.
- Viestintäviraston mukaan valokuituyhteyden rakentaminen maksaa Suomessa keskimäärin 12 euroa metriltä, joten 100 kilometrin rakentamisen kustannukseksi tulee 1,2 miljoonaa euroa.
- Kiinteä langaton laajakaista on huomattavasti valokuituratkaisuja edullisempi vaihtoehto.

Ehdotukset

- Emme pidä perusteltuna lain 11 §:n 2 momentin 2 kohtaan esitettyä muutosta, jonka mukaan laajakaistarakentamisen tukikelpoista osaa laajennettaisiin pienentämällä tukikelpoisten kustannusten rajoittamista nykyisestä kahden kilometrin etäisyydestä 100 metrin etäisyydeksi käyttäjän vakinaisesta asuin- tai sijaintipaikasta. Tämä kasvattaisi kohtuuttomasti julkisen tuen määrää kalliille valokuituratkaisuille.
- Pidemmällä aikavälillä haja-asutusalueiden laajakaistatukirahaa tulisi kanavoida myös kustannustehokkaan ja luotettavan kiinteän langattoman verkon rakentamiseen.

Tausta

Ukkoverkot Oy on suomalainen, voimakkaasti kasvava operaattori, joka tarjoaa koko Suomen kattavaa Ukko Mobile 4G LTE -mobiilidataverkkoa ja tuottaa paikallisesti Suomen nopeinta kiinteää langatonta Internet-yhteyttä tarjoavaa UkkoNet LTE -palvelua. UkkoNet pystyy tarjoamaan asiakkailleen jopa 50 Mbps minimiyhteysnopeudet.

Yhtiö keskittyy langattomien tietoliikennepalveluiden tuottamiseen erityisesti yrityksille, viranomaisille ja muille vaativille käyttäjäryhmille sekä haja-asutusalueille. Ukkoverkkojen yhteyksiä käytetään mm. puolustusvoimissa ja FinnHEMS-pelastushelikoptereissa, sekä lukuisissa kunnissa ympäri Suomen.

Toteutamme yhteydet sinnekin, minne suuret operaattorit eivät näe niitä tarpeelliseksi ja liiketaloudellisesti kannattavaksi rakentaa tai paikkoihin, joissa näiden operaattoreiden verkot ruuhkautuvat korkeiden käyttäjämäärien takia. Haja-asutusalueilla tarjoamme nykyaikaisia kiinteitä langattomia verkkoyhteyksiä, joilla ratkaisemme kotien, yritysten ja alkutuottajien yhteysongelmat merkittävästi valokuituratkaisuja kustannustehokkaammin.

Lausunto

Digitalisaation ja digitaalisten palveluiden käytön edistäminen erityisesti haja-asutusalueella on Suomen alueellisen tasa-arvon kannalta erittäin tärkeää. Toimivat tietoliikenneyhteydet ovat nykyään sähköverkon ja tieverkon kaltaista perusinfrastruktuuria. Siksi on perusteltua tukea tietoverkkojen rakentamista haja-asutusalueille myös julkisin varoin.

Kiinteässä langattomassa laajakaistapalvelussa kodin, yrityksen tai maatilan ulkoseinään tai TV-antennitolppaan asennetaan suuntaava reititinlaite. Laite ottaa langattoman yhteyden vain tätä tarkoitusta varten erityisesti varattuun tukiasemaan ja tuo nopean nettiyhteyden sisätiloihin johdolla. Sisällä yhteyden voi jakaa kaikille nettiyhteyttä tarvitseville laitteille joko verkkokaapelilla tai langattoman WiFi-verkon kautta. Yhteydet ovat luotettavia ja riittävät sekä tämän päivän että tulevaisuuden tarpeisiin.

Valokuituyhteys tarkoittaa laajakaistayhteyttä, joka toimitetaan asiakkaalle kiinteistöön asti vedettyä valokuitukaapelia pitkin. Valokuituyhteys on kustannustehokas tiheään asutuilla kaupunkiseuduilla, joissa voidaan palvella riittävän suurta osuutta alueen asiakkaista, jotta valokuituratkaisusta saadaan taloudellisesti kannattava.

Sen sijaan haja-asutusalueiden valokuituyhteyksien saaminen kannattavaksi liiketoiminnaksi on haasteellista. Useat valokuituun pohjautuvat laajakaistahankkeet ovat kariutuneet jo lähtöviivoilleen, koska vaadittavia tilaajamääriä ei ole saatu kokoon. Toisaalta useat hankkeet ovat kaatuneet tai kaatumassa taloudellisiin vaikeuksiin epärealististen tilaajamääräoletusten ja korkeiden kustannusten takia.

Pitkien välimatkojen haja-asutusalueilla valokuituyhteydet tulevat kalliiksi tai taloudellisesti mahdottomiksi. Viestintäviraston mukaan valokuituyhteyden rakentaminen maksaa Suomessa keskimäärin 12 euroa metriltä, joten 100 kilometrin rakentamisen kustannukseksi tulee 1,2

miljoonaa euroa. Kaupungistumisen edistyessä haja-asutusalueille jää yhä vähemmän asiakkaita internetyhteyksien kustannuksia jakamaan.

Kiinteä langaton laajakaista on huomattavasti valokuituratkaisuja edullisempi vaihtoehto. Esimerkiksi Ukkoverkkojen tarjoama yhteys tulee rakentamiskustannuksiltaan 85,3 prosenttia kuituyhteyden rakentamista edullisemmiksi ja käyttökustannukset kolmen vuoden ajalta 62,7 prosenttia kuituyhteyden käyttökustannuksia edullisemmiksi.

> ***Esimerkki laajakaistayhteyden kustannuksista.*** *Puumalassa Hurissalon alueella asuu 132 ihmistä. Internetyhteyden rakentamiseksi alueelle tarvittaisiin runkokuitua yhteensä yli 50 kilometriä, jonka kokonaiskustannukset olisivat arviolta noin 550 000 euroa. Aikaa tähän menisi 1-3 vuotta. Tästä Puumalan kunnan omavastuu olisi 44 000 euroa (8 prosenttia) ja valtion osuus 319 000 euroa (58 prosenttia). Ukkoverkot pystyy toteuttamaan alueelle toimivan kiinteän langattoman nettiyhteyden 46 000 eurolla alle kolmessa kuukaudessa. Tähän ei kuitenkaan nykytilanteessa saa valtion tukea.*

Yhteiskunnan varojen tuhlaamisen välttämiseksi haja-asutusalueiden laajakaistapalveluiden “viimeiset kilometrit” kannattaa toteuttaa kiinteillä langattomilla yhteyksillä. Näin vältytään kalliiden liityntäkuitujen rakentamiselta. Kiinteä langaton yhteys on myös tulevaisuudessa helposti ja edullisesti päivitettävissä uusimpien teknologioiden mukaiseksi.

Kiinteän langattoman laajakaistayhteyden ylivoimaisena etuna on myös rakentamisen nopeus. Valokuituhankkeiden toteutusajat vaihtelevat yhden ja viiden vuoden välillä. Ukkoverkkojen kiinteän langattoman palvelun toimitusaika on 10-12 viikkoa.

Päätettäessä tuen piiriin hyväksyttävistä yhteysratkaisuista on mahdollisimman suurien nopeuksien saavuttamista tärkeämpää varmistaa mahdollisimman suurelle joukolle kansalaisia pääsy yhteiskunnan sähköisiin palveluihin nopealla aikataululla. Jos alueella on vain joitakin kymmeniä talouksia on sinne voitava valita yhteyksien toteutustavaksi ratkaisu, joka on mahdollista saada taloudellisesti kannattavaksi tällä käyttäjämäärällä.

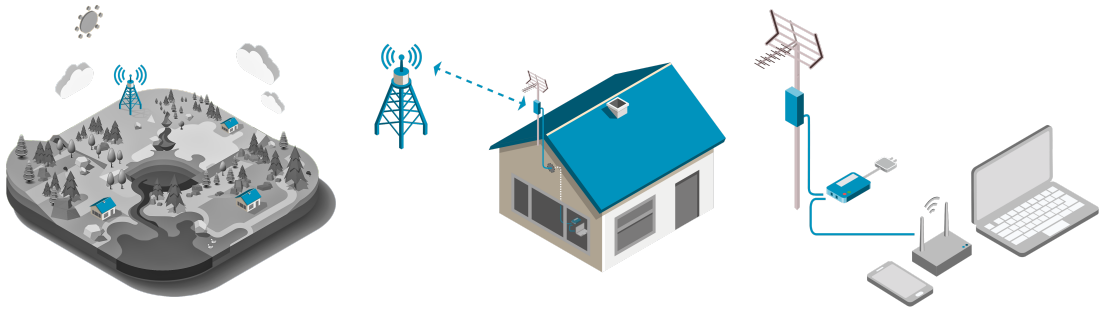
Esitämme, että seuraavat seikat huomioidaan hallituksen esityksen jatkokäsittelyssä:

- Lain 11 §:n 2 momentin 2 kohtaan esitetään muutosta, jonka mukaan laajakaistarakentamisen tukikelpoista osaa laajennettaisiin pienentämällä tukikelpoisten kustannusten rajoittamista nykyisestä kahden kilometrin etäisyydestä 100 metrin etäisyydeksi käyttäjän vakinaisesta asuin- tai sijaintipaikasta. Emme pidä tätä muutosta perusteltuna, sillä sen seurauksena keskimääräinen liittymäkohtainen julkinen tuki nousee hallituksen esityksen mukaan 66 prosenttia. Tämä kasvattaisi kohtuuttomasti julkisen tuen määrää kalliille valokuituratkaisuille. Kiinteä langaton ratkaisu tarjoaa valokuituyhteyttä vastaavan palvelutason laajemmalle ihmisjoukolle huomattavasti kevyemmin kustannuksin.

- Käytettävissä oleva laajakaistatukiraha tulisi myös muutoksen johdosta keskittymään pienemmälle määrälle kuituhankkeita ja raha tulee loppumaan nopeasti. Nyt tehtävä päätös linjaa myös tulevaisuudessa haettavien uusien laajakaistatukirahojen käyttöä ja nostaa uuden rahan tarvittavaa määrää erittäin merkittävästi.

- Pidemmällä aikavälillä haja-asutusalueiden laajakaistatukirahaa tulisi kanavoida myös kiinteän langattoman verkon rakentamiseen. Tuki tulee siis jatkossa ulottaa pelkkien valokuituyhteyksien sijaan koskemaan myös nopeita langattomia yhteyksiä tarjoavia kiinteitä tietoverkkoratkaisuja. Vain näin on mahdollista kohtuullisin kustannuksin varmistaa myös haja-asutusalueella asuvien suomalaisten pääsy digitaalisten palveluiden piiriin.

Kiinteän langattoman laajakaistayhteyden toimintamalli

Kiinteän langattoman palvelun tukiasema tuodaan alueelle, missä verkkopalvelut eivät toimi riittävän hyvin. Palvelu suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kunnan tai alueen asukkaiden kanssa. Näin varmistetaan, että palvelu tulee sinne missä yhteystarpeita on.

Käyttöpaikan seinään tai TV-antennitolppaan kiinnitetään suuntaava reititinlaite, joka ottaa langattoman yhteyden tukiasemaan ja tuo nettiyhteyden sisään johdolla. Ilmatie tukiaseman ja kiinteän langattoman reitittimen välillä on varattu vain tähän tarkoitukseen eikä se ruuhkaudu.

Nettiyhteys tuodaan sisään kotiin, yritykseen tai maatilalle johdolla. Sisällä yhteyttä voi käyttää joko johtoverkon tai WiFi-yhteyden kautta. Kiinteä langaton nettiyhteys sopii kaikkeen nettikäyttöön; viihteeseen kuten nettitelevisioon tai pelaamiseen, yritysten toimistoyhteyksiin sekä teollisuuden ja alkutuotannon yhteyksiin.

Kunnioittavasti,
Ukkoverkot Oy

Jukka Niiranen, liiketoiminnan kehitysjohtaja